

A győzelmes tavaszi hadjárat

A nemzet kívánta az új törvényeket, a király szentesítette azokat 1848 április 11-én. De a bécsi kormány nem teljesítette a nemzet akaratát. S mikor az új kormány ellenállott neki, akkor a nemzeiségeket, a szerbeket, horvátokat, románokat lázította fel ellenünk, hogy a magyar kormány működését lehetetlenne tegye.

A haza a fenyegető veszedelemre talpra állott. Az országgyűlés Kossuth hazafias tüztől lángoló beszédére 200 000 katonát és 42 millió forintot ajánlott meg a haza védelmére.

A magyar hadak fővezére a legtehetségesebb tábornok, Görgey lett, aki a hálalkodó Wnd'schgraetzel az osztrák hadak fővezérért több döntő csatában megverte s útjából viisszaszerította. Kossuth, akit a debreceni országgyűlés a nemzet kormányzójává választott, lelkesítő szözatot intézett a nemzethez.

A szözat nyomában százezrek támadtak a haza védelmére. Diadal d'adalt követett s a magyar d'csőség fénye büszkém ragyogott. A hős seregek hős vezérei csodákat tettek. Ilyen győzelmet vívtak ki honvédeink az isaszegi és váci csatákban.

E csaták híre nagy aggodalmat okozott Bécsben. Bécs, régen nem volt d'ly izgatott állapotban, mint e napon.

Ezalatt seregeink az osztrákoktól elfoglalt Komárom fölmentésére indultak. Egy tetemes osztrák-had állta útjukat.

A két sereg Nagysarlónál találkozott. A magyarság támadt először. Egy órai ágyúzás után az ellenségnek a város széle'n fölállított ágyút elnémítják s három v'téz zászlóalj szakadatlan „éljen!” káltással a város széle're rohan s az ellenséget rövid ellenállás után a város be'sejébe nyomja. Dühös utcaf'harc keletkezik minden házat os'rommal kell e foglalni. És bár az ellenség a közeli dombokról gránátokkal, bombákkal borítja el a magyarokat, ezek egy óra mulva birtokába jutnak a lán'gokban álló, holtakkal és sebesültek'ől borított városnak. Az ellenség megfutott s a magyarok egész estig üzték a futókat. Véresebb ütközetben ennél még nem volt seregünk. E csata után a magyar sereg fölmentette Komárom várát s az ellenséget még egyszer megverte.

Ezzel bevégződött a d'csőséges tavaszi hadjárat. Seregeink folytonos diadalok közt Komáromig hatoltak s a császári hadsereget az ország széle're üzték.

Görgey, a d'adalmas tavaszi hadjárat után szözatot intézett a hadsereghez. Ebben a többi közt ekkép tüzelte katonáit: „Ti győztetek, győztetek hétszer egymásután s győznötök kell' czentül is. Tinektek jutott a szerencse: öltetek fő'áldozásával megadni e szép hónnak ősi szabadságát. S minthegy oly nemzetet, melynek fiai hasonlók a szolnoki, hatvani, bicskei, isaszegi, váci, nagysarlói és komáromi hősökhöz, rabbá tenni nem lehet többé: a legborzasztóbb ágyútűzben is csak azon egy jel'szavam marad hozzátok: „Előre, bajtársaim, mindig előre!”

Görgey Komárom alól Buda alá indult. Ezt az osztrákok

részeről Hentzi védte. Rövid háromheti ostrom után magyar nemzeti zászló lengett Budavár ormán is. Az ostrom alatt Hentzi is elesett. A honvédek egy-két hónap alatt megtisztították az országot ellenségeinktől. Ekkor a tehetetlen ellenség az oroszoktól kért segítséget a nemzet elnyomására.

A tengernyi erővel szemben a magára maradt magyar küzdeleme reménytelen volt.

Kerékgyártó Árpád.

1848 március 15

A magyar nemzet szabadsága e naptól kezdődik. Március 15-én reggel a fővárosi fiatalság egybegyülekezett. Ekkor Jókai Mór felhívást olvasott föl barátaihoz. Szabadságot, egyenlőséget és testvérséget kívánt a nemzet nevében.

E felhívást mennydörgő helyesléssel fogadta a nép s ki nyilatkoztatta, hogy azt saját nyilatkozata képpen fogadja el.

Ekkor Petőfi Sándor lépett föl s elszavalta a „Nemzeti dal”-t a nép előtt:

Talpra magyar, hí a haza!
Itt az idő, most vagy soha!
Rabok legyünk vagy szabadok?
Ez a kérdés, vá'asszatok!
A magyarok Istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

A vers utolsó sorait dörögve esküdte utána a nép s innét ment egyenesen az egyetemi ifjúsággal egyesülni.

Elhatározták, hogy a nép a fölhívás első pontját, a saját szabadságot, saját hatalmának fogva életbelépteti. Ezt meg is tette és a felhívást s Petőfi Nemzeti dalát hivatalos könyvvizsgálat nélkül kinyomatták. Az iratok néhány példányát művelők a gyorsajtó alól ezrével kerültek ki. A példányokat egész délig osztogatták a szakadó eső ellenére szüntelenül gyülekező közönségnek. Eközben többen kezdtek szónokolni a néphez.

Délután a Múzeum-téren összegyűlt nép elhatározta, hogy a városházára megy s ott a városi tanácsot az egyesülésre s kívánatai aláírására felszólítja. A felhívást a tanács elírta és az ablakon át a népnek felmutatta. E pontokat minden utca szögletére kiragasztották.

E nap délutánján a színházban e nap örömeire teljes ki világítás me lett a betiltott Bánk bánt adták elő. A színházban a közönség színe-java volt jelen ünnepi arcokkal és ünnepi ruhában. A nemzeti kokárda volt minden férfi, minden nő kabálára feltűzve. A színházat mindenki számára ingyen megnyitották.

Másnap este a két testvérváros ki volt világítva, az utcákon lelkesült néptömeg forrongott, harsogtatva: „Éljen a ma-